

reWitalizacja — wkrótce gotowy będzie plan oczekiwanych zmian dla Cieszyna

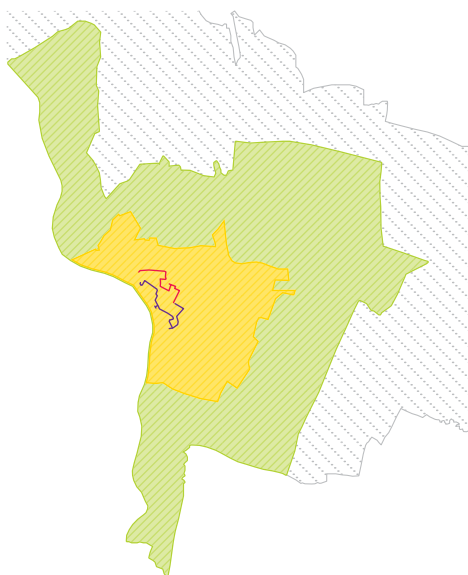
Miasto Cieszyn wkroczyło w najważniejszy etap prac nad **Gminnym Programem Rewitalizacji**. O tym, jak bardzo na te korzystne zmiany liczą mieszkańcy, najlepiej świadczy duże zainteresowanie spotkaniami i warsztatami oraz liczne propozycje projektów rewitalizacyjnych, których wpłynęło aż kilkadziesiąt. Zapewne wiele z nich, po wpisaniu do Programu, będzie mogło dzięki temu ubiegać się o unijne wsparcie, z którego jeszcze do 2020 roku Polska może z pewnością szeroko korzystać.

Po wyznaczeniu obszaru rewitalizowanego, kolejne kluczowe zadanie to uzgodnienie zmian, które są najważniejsze, aby rozwiązać nagromadzone na tym terenie problemy.

Rewitalizacja, którą aktualnie realizujemy w Cieszynie to kolejna dla nas wszystkich okazja do budowania dobrej współpracy lokalnej. Jeśli wspólnie potrafimy szukać rozwiązań wielu różnych problemów, które dotyczą na co dzień mieszkańców Cieszyna, budujemy dobry plan na przyszłość. Zyskujemy również coś bardzo cennego — uczymy się słuchać siebie nawzajem, wymieniamy się argumentami, dostrzegamy też wiele rzeczy, które nas łączą. Duże zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców potwierdza, że na rewitalizację w Cieszynie się czeka z niecierpliwością, ale też ze świadomością, że jej sukces zależy od nas wszystkich.

Burmistrz Miasta Cieszyna
Ryszard Macura

- OBZAR REWITALIZACJI
- OBZAR ZDEGRADOWANY
- GRANICA MIASTA CIESZYNA

- I SPACER BADAWCZY W KIERUNKU AMFITEATRU
- II SPACER BADAWCZY W KIERUNKU UL. MICHEJDO

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizowanego: jego problemów i potencjałów oraz zapotrzebowania na zmiany możliwa jest tylko przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, czyli tych wszystkich, którzy powinni na rewitalizacji zyskać. W ramach przygotowań do opracowania cieszyńskiego programu rewitalizacji zaplanowano wiele działań, w które każdy może się włączyć. Odbývają się spotkania konsultacyjne, spaceró badawcze i warsztaty rewitalizacyjne, a w kolejnych miesiącach zaplanowano m.in. debaty podwórkowe i wysłuchanie publiczne. Mieszkańcy mogą również wyrazić swoją opinię o kierunkach zmian na obszarze rewitalizowanym poprzez udział w badaniach ankietowych.

Wszystkie szczegółowe informacje o działaniach partycypacyjnych w Programie można znaleźć na stronie miasta pod adresem:
www.cieszyn.pl/GminnyProgramRewitalizacji/

Rewitalizacja

Proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Stan kryzysowy

Stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, np. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niewystarczający udział mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym, łączący się z innymi negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Obszar zdegradowany

Obszar w stanie kryzysowym, na którym stwierdzono łącznie dwa zjawiska: koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jedno ze zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, czy technicznej.

Obszar rewitalizowany

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym twierdzono szczególną koncentrację negatywnych zjawisk: społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Wielkość obszaru rewitalizowanego

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Partycypacja społeczna

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji. W praktyce oznacza zaangażowanie mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych we wspólne z samorządem lokalnym działania, zmierzające do opracowania i wdrożenia planu rewitalizacji.

Czym się wyróżnia rewitalizacja?

- koncentruje się na rozwiązywaniu problemów społecznych i ma służyć poprawie jakości życia ludzi, którym z różnych względów może się gorzej powodzić lub trudniej żyć. Włączenie społeczne tych osób jest wsparciem zarówno dla nich, jak też całej społeczności lokalnej,
- składa się z kompleksowych, wzajemnie wzmacniających się działań, których celem jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego,
- angażuje do współpracy partnerów lokalnych ze wszystkich sektorów: publicznego, lokalnych przedsiębiorców, mieszkańców i przedstawicieli organizacji pozarządowych,
- opiera się na wykorzystaniu lokalnych potencjałów i wspólnych wartości, które są istotne dla odbiorców działań rewitalizacyjnych,
- jest procesem wieloletnim, wymagającym współpracy wielu grup interesariuszy,
- poprawia integrację społeczną, ożywia i umacnia więzi sąsiedzkie, uczy współpracy dla osiągnięcia wspólnych celów.

Jak powstaje GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI

DIAGNOZOWANIE

1.

Diagnoza całej gminy

Diagnoza dokonywana jest w celu stwierdzenia stanu kryzysowego i wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na podstawie analizy konkretnych danych (WSKAŹNIKÓW / KRYTERIÓW) odnoszących się do sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej.

Stan kryzysowy można stwierdzić, gdy problemy społeczne współwystępują z problemami w przynajmniej jednej z wymienionych sfer.

2.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, którym towarzyszą problemy dotyczące innych sfer.

negatywne zjawiska społeczne
+
inne negatywne zjawiska w sferze gospodarczej,
środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej
=
OBSZAR ZDEGRADOWANY

3.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

UCHWAŁA O WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

4. Uszczegółowienie diagnozy obszaru rewitalizacji

Wskazanie potrzeb rewitalizacyjnych i oczekiwanych zmian oraz kierunków działań, służących eliminacji lub ograniczaniu negatywnych zjawisk oraz realizacji wizji rewitalizacji.

PROGRAMOWANIE I WDRAŻANIE

5. Cele i kierunki rewitalizacji

Na podstawie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji, uwzględniającej kluczowe problemy i potrzeby mieszkańców, ustala się cel główny oraz cele szczegółowe. Dla każdego celu rewitalizacji należy określić mierzalny wskaźnik oraz ramy czasowe, w których planowane jest jego osiągnięcie.

Konieczne jest określenie kierunków rewitalizacji oraz pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar działania rewitalizacyjne.

W programie rewitalizacji należy szczegółowo opisać beneficjentów podejmowanych działań. Nie wystarczy określenie ich mianem „mieszkańców”.

6. Projekty rewitalizacyjne

- **PODSTAWOWE**
realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie bez nich możliwa
- **POZOSTAŁE PROJEKTY I KIERUNKI DZIAŁAŃ**
oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji

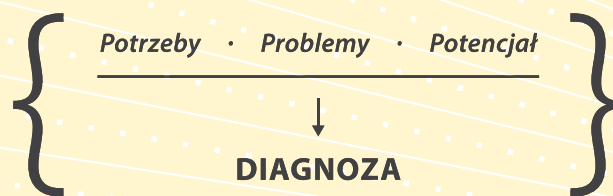
UCHWAŁA O PRZYJĘCIU GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

MONITORING

Prawidłowo przygotowany program rewitalizacji zawiera szczegółowy opis działań umożliwiających kontrolę zawartych w nim przedsięwzięć, tj. precyzuje system monitorowania procesu rewitalizacji. Dzięki narzędziom umożliwiającym dostrzeżenie nieprawidłowości, możliwe jest podjęcie decyzji koniecznych modyfikacji zaplanowanego procesu.

Działania muszą być realizowane na obszarze rewitalizacji, dla i z mieszkańcami tego obszaru. Wszelkie działania zlokalizowane poza tym obszarem muszą być odpowiednio uzasadnione i wywierać bezpośredni wpływ na realizację celów programu rewitalizacji.

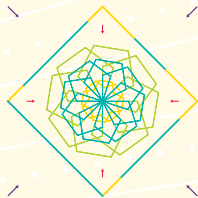
PROJEKT

Dyskusje, warsztaty i spacer — czyli czego mieszkańcy oczekują w związku z rewitalizacją Cieszyzna

Od grudnia ubiegłego roku Miasto Cieszyn zorganizowało cztery warsztaty poświęcone rewitalizacji. Każde ze spotkań prowadził Aldo Vargas-Tetmajer, doświadczony specjalista w zakresie rozwoju przestrzennego miast i rewitalizacji, ale najważniejszą rolę odegrali mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i przedsiębiorcy, którzy dyskutowali o problemach i potrzebach Cieszyzna. Już pierwsze postawione podczas warsztatów pytanie: *Dlaczego jesteśmy dumni z Cieszyzna?* dostarczyło wielu ciekawych spostrzeżeń i wątków do dalszej dyskusji o problemach i szansach, jakie stoją przed miastem. Pierwszy warsztat poświęcony był określeniu zmian, na jakie oczekują mieszkańcy Cieszyzna. Każdy z uczestników starał się odpowiedzieć na pytanie jak wyobraża sobie miasto za 20 lub 30 lat. Zebrane odpowiedzi nakreśliły mapę zmian, na które liczy społeczność lokalna. Podczas drugiego warsztatu skupiono się na wskazywaniu organizacji, instytucji, podmiotów i grup mieszkańców, które powinny odegrać ważną rolę w rewitalizacji miasta. Po zebraniu wszystkich propozycji okazało się, że Cieszyn dysponuje bardzo dużym potencjałem społecznym, który należy wykorzystać we wprowadzaniu planowanych zmian. Dwa kolejne warsztaty poprzedzone były spacerami badawczymi, podczas których w przestrzeni miasta identyfikowano miejsca i obiekty, które należy uwzględnić w rewitalizacyjnych projektach. Trasa pierwszego spaceru wiodła między innymi obok starej drukarni i amfiteatru, dalej cieszyńską Wenecją, a następnie ulicą Głęboką aż do Zamku Cieszyn. Drugi spacer prowadził między innymi ulicami: Menniczą, Kiedronia, Michejdy, Benedyktyńską i Czarny Chodnik aż do ulicy Zamkowej. Podczas spacerów odwiedzono wiele urokliwych miejsc, które dzięki rewitalizacji powinny stać się bardziej przyjazne dla mieszkańców. Styczeniowe warsztaty poświęcono na analizę potencjału tych miejsc i ich problemy, a także omawiano pierwsze propozycje projektów rewitalizacyjnych, które pojawiły się w pierwszych dniach stycznia br.

Projekty rewitalizacyjne sprzyjają zmianom w Cieszynie

Do 16 stycznia br. trwał nabór projektów rewitalizacyjnych, dzięki którym w najbliższych latach Śródmieście Cieszyna będzie się zmieniać zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców. Do Urzędu Miejskiego w Cieszynie napłynęło łącznie kilkadziesiąt projektów. Są to propozycje zgłoszone przez mieszkańców, instytucje publiczne, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz propozycje własne lokalnego samorządu. Na kartach projektów należało się odnieść nie tylko do proponowanego zakresu inwestycji, ale także uzasadnić potrzebę jej realizacji z punktu widzenia potrzeb rewitalizacyjnych miasta. O kierunkach zmian, jakie powinny wiązać się z rewitalizacją dyskutowano wcześniej w gronie kilkudziesięciu uczestników spacerów badawczych i warsztatów, które odbywały się w Cieszynie w grudniu 2016 roku i w styczniu 2017 roku. W tej chwili trwają prace związane z uporządkowaniem i kompletowaniem treści projektów oraz oceną ich zgodności z wymogami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Do projektów ukierunkowanych przede wszystkim na rozwiązywanie problemów społecznych zaliczyć można dwa przedsięwzięcia realizowane na terenie Cieszyna, dofinansowane ze środków Unii Europejskiej. Pierwszy z tych projektów obejmuje trwający już program aktywizacji społeczno-zawodowej w obszarze pomocy społecznej, dzięki któremu powinny wzrosnąć szanse na zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Cieszynie. Ze strony Miasta Cieszyn w działania te zaangażowany jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który jednocześnie uczestniczy w kolejnym przedsięwzięciu pod nazwą „Aktywni seniorzy w Cieszynie”. Ten projekt rozpoczyna się w 2017 roku i będzie realizowany we współpracy m.in. z Domem Spokojnej Starości w Cieszynie, a dotyczy codziennej opieki środowiskowej w miejscu zamieszkania, jak też usług opiekuńczych, terapii zajęciowej, warsztatów i różnych form zajęć dla seniorów.

Wiele ciekawych propozycji innych działań społecznych adresowanych do różnych grup mieszkańców zamieszkujących na obszarze rewitalizowanym przedstawiły także organizacje pozarządowe uczestniczące w warsztatach i spacerach badawczych (m.in. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” oraz Stowarzyszenie im. S. Brzozowskiego).

Atrakcyjnym pomysłem, który wpisuje się w cele rewitalizacji Cieszyna jest także projekt Open Air Museum, który poprawia estetykę miasta, ale także tworzy atrakcyjną przestrzeń służącą integracji mieszkańców i spędzaniu czasu wolnego. W ramach tego projektu powstanie ścieżka wzdłuż Olzy wraz z elementami małej architektury miejskiej oraz bardzo ciekawymi ekspozycjami tworzonymi przy użyciu tradycyjnych i interaktywnych narzędzi prezentacyjnych. Kolejnym działaniem w obszarze integracji społecznej jest projekt KAJ INDZI INAKSZY U NAS PO NASZYMU, który również przygotowało Miasto Cieszyn. Działania projektowe służą stworzeniu sieci współpracy podmiotów i osób zainteresowanych rozwojem cieszyńskiej kultury ludowej, co służy umacnianiu tożsamości lokalnej oraz integracji mieszkańców. Dzięki wdrożeniu tego projektu możliwe będzie także przystosowanie Cieszyńskiego Ośrodka Kultury — Dom Narodowy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wśród wskazywanych przez mieszkańców kierunków zmian rewitalizacyjnych bardzo często wymieniano ograniczenie ruchu samochodowego w Śródmieściu, budowę dodatkowych parkingów, poprawę dostępności komunikacyjnej centrum miasta poprzez likwidację barier architektonicznych, jak również uatrakcyjnienie przestrzeni publicznych poprzez iluminację świetlną. Te oczekiwania wiążą się m.in. z trwającą obecnie budową zintegrowanego węzła przesiadkowego w Cieszynie, jak też ze zgłaszanymi podczas warsztatów pomysłami na modernizację ulicy Czarny Chodnik oraz na poprawę dostępności komunikacyjnej czeskiej części miasta dzięki przebudowie układu komunikacyjnego w Śródmieściu.

W trakcie dyskusji o rewitalizacji nie zabrakło również opinii dotyczących potrzeby radykalnego przeciwdziałania tzw. niskiej emisji i edukacji ekologicznej mieszkańców. Odpowiedzią na te oczekiwania jest m.in. planowany przez miasto projekt związany z rozbudową miejskiej sieci ciepłowniczej i budową instalacji ciepłej w budynkach mieszkalnych na obszarze rewitalizowanym wraz z niezbędną termoizolacją budynków. Te działania przyczynią się do poprawy stanu powietrza w mieście, ale także do poprawy jakości życia mieszkańców.

W ramach działań rewitalizacyjnych lokalny samorząd przygotował także propozycje związane między innymi z nowymi formami zagospodarowania przestrzeni Rynku, Cieszyńskiej Drukarni Wydawniczej oraz targowiska przemysłowego. Najważniejsze propozycje zmian są aktualnie oceniane przez mieszkańców w ramach badania ankietowego, które prowadzone jest na obszarze rewitalizowanym.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

